

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 „ — „
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	12 frt — kr.
Negyedévre	3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség köziratok visszadáására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám árak: 4

NAGYVÁRAD, július 5.

Nagyvárad küldöttség a miniszternél.

— A sertésvásár ügyében. —

»Már előre kijelentem, miszerint meg nem engedhető, hogy a sertésvásár a város belterületén létesíttessék«, ezeket a szavakat mondta tegnap Darányi Ignác földmivvelésügyi miniszter egy deputációnak, a mely a nagyvárad polgárság egy jó részének nevében tiszteltgett nála.

Ösmeretes jól közönségünk előtt az a harc, a melyet a Kommandáns-rét hívei kifejtettek, hogy az állatvásártérek összpontosítását a Kommandáns-rétre keresztül erőszakolják. A sertésvásár elhelyezését végre is a miniszter szigorúan záros határidő alatt meghagyta a városnak. Ámde a tanács azon feltevésből, hogy a kecske is jól lakják, a káposzta is megmaradjon, vagyis hogy a kommandáns-réti összpontosítással szemben elfoglalt álláspontja se szenvedjen csorbát, s a Kommandáns-rét híveit se haragítsa maga ellen, egy szerencsétlen közvetítő indítványt forszírozott keresztül a közgyűlésen, a mely szerint a sertésvásár ideiglenesen az áruraktár és Pecze patak közötti területen, a mostani kifogásolt sertésvásártértől alig 15—20 méternyire helyeztessék el.

Csak természetes, hogy ezen czéltévesztett határozat a polgárok nagy részénél visszatetszést szült, mert úgy látják, hogy ez által a sertésvásártér ügye nincs megoldva ideiglenesen sem, s a

város károsodását fogja előidézni egy bizonytalan állapot: a sertésvásár betiltása.

Mivel a város törvényhatóságánál semmit nem értek el igazságuk mellett, a miniszterhez fordultak. És azt hisszük, hogy a miniszter fentebb idézett szavai után már alig lehet kétség, hogy a sertésvásár a legmegfelelőbb helyére: a ló- és baromvásártér mellé fog, habár ideiglenesen is, elhelyeztetni. Az ideiglenes állapot tapasztalata majd meg fogja győzni a Kommandáns-rét híveit, hogy teljes igaza volt Liphay miniszteri osztálytanácsos, országos állategészségügyi felügyelőnek, mikor a ló- és baromvásár mellett levő körözsmenti területet találta a sertésvásárra legalkalmasabb helynek.

A polgárok deputációja tegnap tiszteltgett a földmivvelésügyi és belügyi minisztereknél. Reméljük, hogy a tisztelgesnek meg lesz a várt eredménye.

A tisztelgésről a következő távirati tudósítást hozzuk:

Budapest, július 5.

Nagyváradról héttagú küldöttség tiszteltgett ma délelőtt a sertésvásár elhelyezése ügyében Darányi Ignác földmivvelésügyi miniszternél; a küldöttségben résztvettek: dr. Hoványi Géza, Heringh Sándor, Milibák József, Széles Lajos, Köblös Ferencz, Horváth Ferencz és Gábor János.

A küldöttséget dr. Hoványi Géza vezette. Hosszasan, meggyőző erővel vázolta a nagyvárad viszonyokat, a lefolyt vásár-harcot, az ottani piac helyzetét s kimutatta a közgyűlési határozat tarthatatlan álláspontját. Végül pedig átnyújtotta a következő kérvényt:

panaszszót; ha pedig mégis meghalljuk véletlenül, akkor a harmónia is megbomlik tőle . . . Istenem, hiszen megakadna torkomon a falat, ha elgon olnám, hogy azoknak, a kiktől nekem illenék gondoskodnom, talán nincs meg a betevőjük. Nem. Én így nem tudom elképzelni a zavartalan, nyugodt családi boldogságot. Mert a boldogság vagy teljes legyen, vagy semmilyen . . . Maga egy fiatal rózsafát akar a kertjébe ültetni és nem veszi észre, hogy e fácska gyökerével sok gyöngye hajtás függ össze. Ez apró ágacska, ha a rózsától mellett nőttek is, abból szívják életerejüket. És látja, ha a rózsától elvinné tőlük, ők szegénykék meghalának.

Jaákh, a csinos komoly fiu bánatos arccal hallgatta e beszédet és ha még úgy fájt is neki, nem tudott haragudni erre a nemesen érző, szinte tulságosan önzetlen leányra.

— Nem rózsától Maga, édes, hanem szüzi, karsu, fehér lilomszál, a kire az én lelkem talán sohasem lett volna igazán méltó. Most nagyon szeretem még, de tudom azt is, hogy az én szívem nem olyan nemes érczből jegecedett ki, a milyen a Magáé; én, úgy érzem, majd csak megvigasztalodom és talán derűs napjai is lesznek életemnek még, ha el is eszem attól a boldogságtól, a melynek csak a maga oldalán lehettem volna részese . . .

De maga lilom, azt mondom én, a kit szeplőtlen kéz még csak meg se érintsen soha. Ha igazán boldog nem is lesz — mert álmai megalkuvást nem ismernek, mindenben pedig

Nagyméltóságú magyar királyi földmivvelésügyi miniszter ur!

Kegyelmes urunk!

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának folyó évi június 9-én tartott rendes közgyűlésében a sertésvásár ideiglenes elhelyezése tárgyában hozott 179—8066. 180—6018. számú határozata ellen Nagyvárad város polgárainak tekintélyes része a közérdek szempontjából azt sérelmesnek találván, ezen határozatot megfelellezte.

Az ott felhozott indokok méltánylása mellett szükségesnek véltük alulirottak személyesen megjelenni Nagyméltóságod színe előtt, hogy Nagyméltóságod ismert igazság, törvény- és jogszeretetében indokainknak közvetlen meghallgatása alapján az ügy elbírálására nézve hathatós támogatást nyerjük. Sérelmesnek találjuk a hozott határozatot a közérdek szempontjából első sorban azért, mivel az ideiglenes elhelyezésre elfogadott terület, a város belterületén a mostani helytől 50 méternyi távolságra van és így mindazon indokok, melyek a Nagyméltóságú m. kir. földmivvelésügyi miniszter urat a jelenlegi sertésvásár elhelyezése ellen az országos törvény rendelkezéseinek megfelelőleg a sertésvásárnak alkalmas területre leendő elhelyezése tárgyában ismert rendelkezések kibocsátására indítottak — fennforognak.

Sérelmes továbbá anyagi szempontból, mivel az ideiglenes elhelyezésnek költségei teljesen felesleges kiadást okoznak a városnak. Végül és legfőképpen sérelmes azért, mivel a város közönsége az orsz. törvény rendelkezésének megfelelően az állatvásárokat, ló- és baromvásár megtartására egy minden tekintetben alkalmas helyen nagy költséggel berendezett állatvásár területtel bír és így nagyon természetes következménye az, hogy az összes állatvásárai, tehát a sertésvásár is ide helyezése által az állatvásárokat összpontosítása megvalósíttassék. Kivánatos ez annyival is inkább, mivel a jelenlegi állatvásár területe a Körözs folyó mellett feküdvén, az állatvásár egyik leglényegesebb föltételét a folyó vizet közvetlen közelében bírja, to-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

LILIOMOK.

A kertben akkor a lilomok nyitnak. Hosszu hófehér sávban kigyóztak el az ablakok alatt, mint valami libegő, habos selyemszallag, vagy talán olyanok voltak e virágok inkább, a milyen az ártatlan gyermekesereg, a templomba menvén fehér-vasárnap.

És Gyopár Margit is, a fekete ruhás, karsu szőke leány, a ki fel s alá járkált köztük — lilom volt ő is. Lilom, a mely gyászba öltözött s a melyről a nóta szól. Szeliden és szomoruan nézett a férfi arcába és fuldokló, fátyolozott hangon kezdett a beszédbe.

— Tegye le a szándékáról Jaákh. Eddig is szerettük és ha úgy akarja, ezután is szerethetjük egymást, bátor nem is lehetünk egymáséi. Mert látja, nem lehetünk azok. Most — mikor édes anyámat is sirba tettük — tudom csak, hogy sokkal szegényebb vagyok, mintsem hittem volna. Pedig árvaságomban még osztályosaim is vannak: az én testvérekim, a kik tőlem várják szegénykék a mindennapi kenyeret . . . Ha én férjhez mennék mostan, ugyan ki viselné gondjukat? Hiszen elég dolgom akadna magunkért — és előbb-utóbb a magunkéért is s az én kis árváimra bizony nem gondolhatnék . . . Ó, higgye el nekem, a boldogság édes zenéje elzárja fülünk elől a

nem valósíthatja meg őket, azért szépen fogja végig álmodni az életet. Mondják: csak az a boldogtalan, a kinek már vágya nincsen, sem reménye, sem álma. Ha van ebben a mondásban igazság, maga akkor sohasem lesz boldogtalan. Az lesz az élete ezután is, a mi eddig volt — bűvös, színes lilomálom.

Valahogy e szókkal bucsuzott el Jaákh és nem restelte kitűrölni a könnyet a szeméből.

Margit e lelki rázkódástól félt legjobban. Most, hogy átesett rajta, munkában keresett enyhülést. Dolgozott az eszével, sokszor bizony a kézzel is a kis árváiért, de meg azért is, hogy a szívét elaltassa. A szív sem sajog álomban s a boldogság, akárhogy vesszük is, végső elemzésében ugyis csak a képzelet játéka, áiomkép csupán.

De a világ ébren volt ezalatt. Tett-vett a maga hasznáért és sokat a mások kárára is. A rágalmainak s a megszólásainak is ez volt a végső eredménye. Egyszer csak Gyopár Margitról is szólt az ének. Hogy így-ugy. Talán bizony azt várja, hogy a főispán jó el érte, mert itt is, ott is kikoszar az egy-egy kisebb állásu embert, a kire szép jövő várhat még. Aztán mi jogon? . . . Talán mert az atya tönkre jutott nagyur volt valaha? . . .

Persze nem tudta senki, hogy az ő szíve régóta nem szabad már s hogy álmai között mindig úgy él, mintha valójában is Jaákh Endrének volna a felesége. Nem kacérkodik senkivel, gondolatban mindig nála időzik és

vább, mivel ezen terület a város nyugoti külső részén van, tehát azon az oldalon, honnan a gazdag alföld részéről a vásárra kerülő állatok tömeges felhajtása történik.

Nem helyes tehát a közérdek szempontjából a város lakosai egy részének azon törekvése, hogy az összes állatvásárok a mostani területről a város délkeleti oldalán az ugynevezett Kommandáns-rétre vitessék át. Nem helyes azért, mivel ezen terület a nagyváradi I. sz. káptalan tulajdonát képezi s melyet a tulajdonos eladni nem akar, amint ezt a városi tanács megkeresésére már több ízben is határozottan kijelentette.

Igy tehát a területhez a város közönsége csak a kisajátítási eljárás által, tehát drágán és hosszadalmas eljárás után jutna és akkor is ezen terület, mely fekvésénél fogva csak igen költséges feltöltés által válna alkalmatossá, holott a város közönsége birna jelenleg egy teljesen alkalmas vásári területtel, mely terület az állatvásároknak a Kommandáns-rétre leendő elhelyezés esetén teljesen imperdinens teherként nehezedne a város közönségére.

De a mi a legfőbb, hogy ez esetben az Alföldről az állatok felhajtása a vásár területére a városon keresztül történne és minden tekintetben sok alkalmatlanságot okozna s csakis a keleti oldalról, a hegyes vidékről eszközözendő felhajtás tekintetében lenne könnyebben megközelíthető, azonban a folyó víztől való távolsága minden hátránynál legjobban alkalmatlanná teszi az állatvásároknak elhelyezésére,

Ugyanezért a hivatott felelősségben felsorolt és most röviden kifejtett indokainak alapján — csatolva Nagyvárad városának 1000-et meghaladó polgárainak csatlakozó aláírását, tisztelettel kérjük Nagyméltóságodat, hogy a sérelmes közgyűlési határozat feloldásával elrendelni kegyeskedjék, hogy az állatvásár ideiglenes elhelyezését a város közönsége a mostani állatvásár [közvetlen közelében eszközölje, mint azon a helyen, hol véglegesen is a közérdek szempontjából az ide vonatkozó országos törvény rendelkezésének megfelelőleg legjobban, legolcsóbban is akadály nélkül eszközölhető.

Dr. Hoványi Géza
és társai.

Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter megígérte, hogy a kérdést tanulmányozni fogja, annál inkább, mert nagyfontosságúnak tartja Nagyváradra nézve. Azt már előre kijelenti, hogy megengedhetőnek nem tartja, miszerint a sertésvásár a város belterületén létesíthető.

Ezután szintén dr. Hoványi Géza vezetésével Széll Kálmán belügyminiszternél

tisztelgett a küldöttség s hasonló kérvényt adott át, mint a földmívelésügyi miniszternek.

Dr. Hoványi Géza beszédére Széll Kálmán azt válaszolta, hogy informáltatni fogja magát a kérdésben s amennyiben az ő ressortjához tartozik, a város érdekét tartja szem előtt. Az ügy nagy részben azonban a földmívelésügyi miniszter hatáskörébe tartozik.

A közel jövő megmutatja, hogy miként dől el a régóta húzódozó ügy.

A delegációk egybehívása.

Budapest, július 5.

A *Neues Wiener Abendblatt* értesítése szerint a delegációkat november hóban fogják egybehívni.

Az éhség netovábbja.

Az aradi ágostai evangélikus esperesség gyűlése kedden vette kezdetét, mely alkalommal Zsilinszky Endre felügyelő az egyhangú tóausból ugyancsak kiugrott s a többi közt következőleg szókokolt:

„Erős, tapintatos kezekre van szükség. A politikai helyzet válságba sodorja a most szervezkedő protestáns egyházakat. A szekták egész serege érvényesülni akar. Egyházunknak arra az álláspontra kell helyezkednie, hogy a protestáns egyház saját tanaitól várja az erősséget. Nem az a baj, hogy az egyházpolitikai törvények meghozattak, hanem az, hogy csak ezek hozattak meg. *Nem igazság, hogy egyik egyház hatalmas egyházi vagyont, előjogokat, közjogi állást élvez, a másik pedig önmagára van utalva.* Legyünk e tekintetben igazságosak az egyenjogúság alapján; majd megmutatjuk, hogy a protestantizmusnak árt-e a szabadság.”

Ime az egyházi férfiú is földosztóvá válik, ha földéhes. És mi sem könnyebb, mint feltalálni ama különbségeket, melyek az egyes egyházakat elválasztják.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, július 5.

Az utolsó ülés névszerinti szavazással kezdődött. Azok a honatyák, akik már a meg-

riasztás után jöttek, nagy ijedelemmel láthaták, hogy gróf Eszterházy Kálmán jegyző nagy lelki nyugalommal olvassa a névsort.

Csak nem kezdődik újból az obstrukció a miért Széll Kálmán Polonyi Gézával egy kissé összeveszett? kérdezték hűledeve.

Az aggódo lelkek azonban csakhamar megnyugodtak, a mikor megtudták, hogy csak a horvát egyezmény tárgyában kiküldendő bizottság tagjait választják meg.

A választás megtörténvén, a harmadszori olvasások következtek. Kilencz törvényjavaslatot fogadott el a Ház harmadszori olvasásában.

Ezután már csak az volt hátra, hogy a miniszterelnök a még elintézetlen 8 interpellációra válaszoljon.

Először Molnár János interpellációjára válaszolt a komárommegyei bizottsági tagok választása ügyében. A miniszterelnök elismerte, hogy itt tényleg történt törvénytelenység, a mely orvosoltatott. Molnár a választ tudomásul vette; a Ház szintén.

Eppen így tudomásul vették azt a választ, melyet Rakovszkynak a sopron-kecsöli bíróválasztás ügyében hozzáintézet interpellációjára adott.

A miniszterelnök azután Asbóthnak a nógrádmegyei közbiztonsági állapotok ügyében tett interpellációra válaszolt, melyet ugy a Ház, mint az interpelláló tudomásul vett.

Páder Rezső a kongrua-törvény végrehajtása ügyében interpellálta meg annak idején a miniszterelnököt. Erre az interpellációra adott választ a miniszterelnöknek az interpelláló nem vette tudomásul, de a Ház igen.

Asbóth János ezuttal a néppárt ellen és a szabadelvű párt mellett szavazott.

Ugron Gábornak a hágai békekonzferencia ügyében tett interpellációjára a miniszterelnök azt válaszolta, hogy általános gyakorlat, hogy — különösen Keleten — egy állam a vele barátságos állam diplomácia képviselőjére bizza a maga érdekeinek gondozását. Így például Montenegróban, Ausztria-Magyarország ügyvivője egyuttal Németországot is képviseli. Abban tehát semmi sérelem nincs, hogy Hágában Montenegrót Oroszország képviselője képviseli, sőt csak örülni lehet annak, hogy Montenegró

esténkint, mikor a szűz Anya szobrocskája előtt imádkozott már álmai királyáért, előveszi az arcképét is imakönyvéből és csókjaival simogatja végig.

Ó, a világnak sejtelve sem volt erről. Csak az éveit tartotta számon és bizony egyszer csak Gyopár Margit neve is beleíródott a vén leányok szomorú, szürke könyvébe s ilyen formán úgy látszott, egyuttal osztozni is fog a pártában maradt lányok szájalmas sorsában.

De nem így történt mégsem. Az évek ugyan elszállottak a feje fölött, de a lelke vidám maradt és fiatal s az arca, a termete is üde, rokonszenves volt. A modorát sem tette nevéssé a vénleányok jól ismert fonákága, de meg az egész fellépésén valami behizelgő, kellemes szelidség érzett meg s így lassankint el is felejtették neki, a mit elég botorul vétkül rónak fel soknak. A világ kezdte méltányolni munkásságát, a melylyel magának tisztességes lehet, testvéreinek szép jövőt biztosított s a hol megfordult tisztelték, szerették mindenütt. A ki pedig gunyolni akarta a hajadoni pártját, azt megtanították rá, hogy ez előtt a lány előtt kalapot kell emelnie. Margit becsületet vallott mindenhol. Ha a liliumot nem is látták meg benne, — illata elhatott hozzájuk.

... Nehéz napok jöttek ekkor. Valahonnan hirt hoztak egyszer — a Jaákh Endre házasságáról. Hiába Jaákh is csak amolyan

tuczat-ember volt, szép, cifrán kifestett váza, a mely nem tudott üresen megállni, mindenáron virágot akart mutatni a világnak. Hiszen megmondotta ezt Margitnak akkor már, mikor elvált tőle.

De ez a szomorú hír nem villámcsapás volt, csak suhogó, nyári eső, a mely ha meg is ingatja a liliumok fehér szirmát, összetépni nem tudja.

Az a Jaákh, ugy sem volt az övé; a kit ő szeretett egy kép volt az, talán sok glóriával körülövezve s ez a kép kitörölhetetlenül íródott a szívébe.

Ez a kép ott élt mindörökké s az álmai sem foszlottak széjjel. Gyopár Margit lilium maradt még akkor is, mikor arca már elhullatta virágát. Illata a liliumnak megérezte azért késő öregségében is.

Mert a liliumok hamarosan elnyilnak, de a törzsük sokáig életben marad még. S e karcu, lombjukat vesztett törzsek a hófehér, nagykelhű szelid virágokat is eszünkbe juttatják rendszerint. Ugy vagyunk látásukkor, mintha az illatukat is éreznők megint, a mely arcunkba suhant valamikor, mámoros bódultságba ejtvén a szívünket, mint mikor édes emlékek kopogtatnak gyöngöden és lágyan csilingelve a kapuján ...

Higye el nekem kegyed, sok ilyen lilium árja a világot. Nekik nem jut ki a myrtus-ág,

de a hajadoni pártával együtt az a ragyogó koronájuk is megmarad, a mely gyöngéd, szűz illatot áraszt.

Ó, a hajadoni pártá nem éppen olyan valami, a min idők multával csak nevetgélő szokás. Kegyed jól tudja nyilván: kevés lány akad olyan, a ki életében egyszer legalább, férjhez ne mehetett volna. Bizony soknak többször is akadt volna — szerencséje. De kegyed nyilván emlékszik még arra, a mit megírtam egyszer már, hogy: a szerencse nem egyazonos fogalom a boldogsággal.

Pedig, e liliumok boldogságot keresnek, de nem abban az értelemben, a hogy a legtöbb ember. Nekik lehetőleg tökéletes boldogság kell, megalkuvás nélkül, ugy, a hogy megáldották. És hogyha nem lehet így, az anyagi jólét kegyelemmorzsáit nem fogadják el cserébe s kárpótlásul; akkor inkább nem kell a valóból semmi. Egymagukban járnak továbbra is és tovább szövik az édes álmot, a melyből azok, a kik szerencsét keresnek csupán, ritkán ébrednek igaz boldogságra ...

Sok tiszta szívű és meleg érzésű akad a szegény pártában maradt lányok között és én megtanultam becsülni ezeket. A világ ám nevesen felettük, én sajnálni tudom csak ez élő liliumokat, a melyeknek fehérsége a lelkükben lakozik s még hervadásukban is megmarad.

Helvey Lajos.

azonosítja magát az orosz czár magasztos béketörékvésével.

Az interpelláló képviselő nem volt jelen. A Ház a választ tudomásul vette.

Rakovszkynak a tébolydák ügyében tett interpellációjára adott válaszában a miniszterelnök ismerteti a tényállást és konstatálja, hogy Fülöp János esetében visszaélés nem történt. A Ház zajos helyeslése közt jelenti ki ezután, hogy minden visszaélést, valamint a multkorit egy ezután is könyörtelenül üldözi.

Ezzel a mai ülés napirendje ki volt merítve.

Az elnök ezután — tekintettel arra, hogy a Ház a nyári szünet alatt több érdemleges ülést nem tart, felkéri azokat a képviselőket, a kik a gyásznapélyen részt venni kívánnak, hogy a Ház elnöki irodájában jelentkezzenek.

Meghatalmazást kér továbbá a Háztól, hogy augusztus 18-án a király születésnapján a ház hódolatát tolmácsolhassa.

Szél Kálmán ezután azt javasolja, hogy a Ház jövő szardán formális ülést tarthasson, a melyen az elnapolás iránt fog intézkedni.

Ezzel az ülés véget ért.

A kereskedelmi- és iparkamara teljes ülése.

A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara július hó 5-én tartotta teljes ülését, Janky József elnöke alatt.

Jelen voltak: Janky József elnök, Reismann Mór, Bertsey György alelnökök, Frank Lázár, Schwartz Antal, Steiner M. Albert, Farkas Izidor, Óváry Lajos, Voszka Ferencz, Mihálovits János, Mézáros József, Daday József, Gyöngyössi Gyula, ifj. Moskovits Mór, Czegléd Sándor, Rendes Vilmos beltagok; Adler Samu, Magyar Bálint (Tenke), Berger Dávid, Lipeczky Gyula, Henger Viktor (Margitta), Rosenfeld Géza (Szekelyhid), Bán Kálmán, Kovács Sándor (Élesd), Kiss Imre, Kovács Gábor (Nagyszalonta) kültagok. A m. kir. államvasutak képviselőjében Szmazsenka Ernő á. v. felügyelő. A kamara részéről dr. Sarkadi Lajos titkár, Fuszek Lajos irodatiszt.

Első sorban felolvasták az elnöki közléseket, a melyből kiemeljük, hogy a pénzügyminiszter ur a kamarát illető hátralékos kamarai illetékek erélyes behajtása iránt újból intézkedett.

A kereskedők tőkekamat adója.

Írásbeli előterjesztésén kívül elnök szóbelileg közli a teljes üléssel, hogy egyik helybeli lap nyílt levelet intézett hozzá, amelyben felhívják a figyelmét arra, hogy a tőkekamat adót nagy szigorral hajtják be s a kereskedőktől olyan betáblázott összegek után is hajtának be tőkekamat adót, a mely követelések áruhitelezésből származnak. A régi gyakorlat az volt, hogy a kamara igazolta az ilyen követeléseket s a tőkekamat adót leirták. Elnök a felhívás folytán személyesen megkereste a pénzügyigazgatót, a ki azt válaszolta, hogy ő is meg van e tekintetben szoritva s megmutatta a rendeleteket, melyek szerint csak a miniszter tehet ilyen kivételeket. Ha közlik a pénzügyigazgatóval azon rendeletet, a melynek alapján eddig a kamara közbenjárását vették igénybe, ő is hajlandó egy eljárni.

Titkár az elnök felkérésére kutatott a törvény és rendeletekben s találta a 45065/92. sz. rendeletet, melyből ezt ki lehet magyarázni.

Leghelyesebb volna, ha a kamara felírna a miniszterhez s kérnék, hogy ha a kereskedő már a betáblázás kérésénél jelezne, hogy követelése áruhitelezésből származik. Megkönnyítené az eljárást, ha ezt a törvényszék is figye-

lembe venné, s az ily betáblázásról értesítene a pénzügyigazgatóságon kívül a kamarát is. — Felterjesztést intéznek a miniszterhez.

*

A titkár jelentése a rendes ügyszolgalmi adatokon kívül magában foglalja a kamarai titkárok május 6. és június 19-én tartott értekezletét, amelyeknek fontosabb határozatai, hogy a közjöveldmi bérlők kamarai illetéket kötelesek fizetni s általában az illetékügy rendezése tárgyában kibocsátandó rendeletre vonatkozó javaslatlételre egy titkárokból álló bizottság kéretetik fel. — Az ipartestületek tevékenységének fokozása és a kereskedelmi és iparkamarákkal való szorosabb kapcsolatba hozása céljából hozott gyakorlati javaslatokra nézve a miniszter a kamarák javaslatát fogja kikérni. — A kisipar termelési statisztikája a legközelebbi népszámálással kapcsolatban fog felvétetni.

Ugy az elnöki közléseket, mint a titkár jelentését tudomásul vették.

A kereskedelmi miniszter a kamara mult évi zárszámadását jóváhagyta, azon megjegyzéssel, hogy tekintettel a megtakarításokra, az ipari célokra lehetőleg nagyobb összeget fordítson a kamara. — Tudomásul vették.

A révi házi agyagipar.

A révi házi agyagipar fellendítése tárgyában értesíti a miniszter a kamarát, hogy első sorban egy vándor-tanító alkalmazása válnék szükségessé, a kitől a jobb minőségű kőanyagáru égetésének módját elsajátítanak, továbbá egyelőre egy alkalmas égető-kemence volna építendő. Ennek keresztülvitele tetemesebb költségeket igényel, ezen költségekhez hajlandó a miniszter a maga részéről is mérsékelt segélyvel hozzájárulni, ha az említett iparosok között némi anyagi részvétel mellett szövetkezet volna létesítendő. Felhívja a kamarát, hogy e tárgyban a szükséges lépéseket tegye meg, közölje a miniszterrel, hogy az esetleg létesítendő szövetkezet hány tagra s a tagok részéről mily hozzájárulásra számíthatni.

Léderer Márton kültag azt tartja fontosnak, hogy számszerűleg mutassa ki a miniszter: mennyibe jön a kemence s mennyi más költség lesz még, mert a révi szegény emberek e nélkül nem mernek a dologba fogni.

Óváry Lajos nem hiszi, hogy a mozgalomnak eredménye lenne, mert a réviek csak esős időben vagy mikor mezei munkájuk nincs készítik az u. n. paraszt korsókat.

Titkár hiszi, sőt szóbelileg értesült róla miszerint a kormány nagyobb áldozatot is kész hozni.

Itt egy csapat magyarság megvédéséről van szó.

A teljes ülés kiküldte a titkárt, hogy Réven tanulmányozza a miniszter leirata értelmében az ügyet.

Az újvárosi pósta.

Az újvárosi pósta elhelyezésére nézve két-pályázat lett beadva, s ezek egyike szerint Rendes és Ullmann felajánlják most épített nagypiaci házuk egy részét. — A kereskedelmi osztály véleménye szerint a postahivata végleges elhelyezésére sem a mostani hely sem az Ullmann-Rendes ház nem alkalmas, az, ideiglenes elhelyezésére azonban megfelelő a Rendes-Ullmann által ajánlott helyiség. Az osztályülés utasítása s a teljes ülés jóváhagyása reményében az elnökség a feni értelmű felterjesztést intézett a miniszterhez.

Jóváhagyó tudomásul vették. A feketetői eljárás azon kérelmére vonatkozólag, hogy eddig nem gyakorolt hetivásárját hétfőről szerdára áthelyezhesse, — az iparosztály azt véleményezi, hogy ha jogilag lehet, vonassék meg a községtől a vásártartási jog. — Az osztályülés véleményét elfogadták s ilyen értelemben irnak fel.

A honvéd miniszter értesítette a kamarát, hogy a honvédség részére szükséges 10,000 pár lábbelit kisiparossal óhajt készíttetni. Az iparosztály kiadta meghirdetés és az érdekeltekkel közlés végett az irodának.

Gyáros vagy kisiparos?

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala mint I. fokú iparhatóság véleményt kért, hogy a Moskovits Farkas és társa nagyvárad czég cipő és csizma készítői ipartüzeme gyári vagy nagyipari üzemnek, vagy az illetők kézműiparosoknak tekintendők-e? — Az iparos osztály véleménye szerint ezen ipartelep gyári vagy nagyipari üzemnek nem tekinthető. A teljes ülés elé terjeszti továbbá az iparos osztály azon indítványát, hogy kéressék fel a ker. kormány, miszerint mesterséget képező iparágat nagyban üző nagyiparosoknak semmiféle állami kedvezmény vagy előny ne adassék, mert ez csak a tengődő szakmabeli kisiparosok elnyomását segítené elő.

Bertsey György azt látja, hogy itt valami rejtett dolog van, a miért Moskovits Farkas erővel gyáros akar lenni. Kéri az iparos osztály véleményéhez képest kimondani, hogy az említett ipartelep a kisipar körébe tartozik.

Reismann Mór és Rendes Vilmos hivatkozva arra, hogy az ipartelepen 44 munkás dolgozik, legalább is a nagyipar körébe tartozónak véleményezték.

Ifj. Moskovits Mór az ellenkezőt vitatja. Van olyan szabó üzlet, amelyik 25—30 munkással dolgozik s az még sem ruhagyár. Nagyváradon sokan élnek a lábbeli készítésből s ezek károsodnak a Moskovits Farkas ipartelepe által.

Dr. Sarkadi Lajos titkár kifejti, hogy a veszély a többi iparosokra fennáll, akár a gyárak sorába, akár a kisipar körébe számítják az ipartelepét.

Bertsey György félti a 800 szegény lábbeli készítő iparost. Ha a miniszter jóváhagyja is a gyárak sorába osztályozást, akkor is helyteleníti azt.

A többség elfogadta az iparosztály véleményét s a titkár által az iparosztályban tett indítványa értelmében felírnak a miniszterhez.

A soproni kamara átiratát a cheque tulajdonosoknak úgy az ausztriai, mint a magyarországi postatakarékpénztárakkal váltott levelezési portómentessége iránt, — támogatják s pártolják felterjesztést intéznek a miniszterhez.

A győri kamara az ipari szeszgyárak eddig szeszkontingensének csorbítatlan fenntartása érdekében felterjesztést intézett a miniszterhez s azt pártolás végett megküldötte. — Mivel kamaránk már előzőleg hasonló felterjesztéssel élt, az átiratot egyszerűen tudomásul vették.

A tisztességtelen verseny.

A Magyar aszfalt r. t. és a Hazai aszfaltipar r. t. megkeresést, illetve kérelmet intézett kamaránkhoz, a melyben vázolja, hogy a honi aszfalt gyáraknak eddig is mily erős küzdelmet kellett kifejteni a külföldi versenyével szemben, s újabban silány utánzatok bénítják meg a kitűnő termékekben gazdag biharmegyei aszfalt bányákat. Panaszkodnak, hogy Nagyvárad városa is oly vállalkozóval készített járdát, petroleumsalakból, aszfalt név alatt. Kéri a kamarát, hogy az érdekelt körök figyelmét a tisztességtelen verseny ezen elfajulására hívja fel s hason oda, hogy a készíttendő aszfaltburkolatoknál csak természetes és lehetőleg hazai aszfalt alkalmaztassék s e végből minden vállalkozó tartozzék a munka megkezdése előtt aszfalt anyagának mely bányából való eredetét és hamisítatlan voltát igazolni.

Titkár nem javasolja, hogy a kérelemnek a tisztességtelen versenyt illető részébe belemenjenek, de a második részét a kérelemnek teljesítsék és szólítsák fel Biharvármegye összes községeit a hazai aszfalt pártolására és az esetleges munkálatoknál az anyag származásának igazolása iránt. Hasonló eljárásra az összes társ kamarákat felkéri.

Titkár indítványát elfogadták.

A magántisztviselők orsz. nyugdíjgyesü-

tének kérelmét, válaszmányának megalakítása tárgyában, kiadták a kamarai elnökségnek.

A Nagyváradon ez évi augusztus hóban tartandó V. orsz. kamarai kongresszus rendező- és előkészítő bizottságát a kamarai beltagokból megalakították.

A kereskedelemügyi miniszter megküldte azon rendeletének másolatát, mely szerint azon bánya- és kohómunkások, kiknek keresete a rendes napszámot meg nem haladja, kereseti adó alá nem vonhatók.

A beszercebányai társkamara megküldött kamaráknak egy minta nyugdíjalapszabályt, a mely szerint az összes kamarák nyugdíjügye egyöntetűen rendeztetnék. — A kérdés tanulmányozására Bognár Sándor, dr. Hoványi Géza, Kunz Gusztáv és Weisz Gábor beltagokból álló bizottság küldetett ki.

Dr. Sarkadi Lajos titkárnak 4 heti szabadságidőt engedélyeztek.

Indítványok.

Schwartz Antal beltag szólalt fel a kitzüött ügyek letárgyalása után. A kedvező aratás folytán kivitelre van kilátás. Káros a kereskedőkre, hogy a nagyvárad vasuti főállomáson a feladó vevényeket csak napok után kapják még a kereskedők s így csak későn juthatnak pénzhez. Indítványozza, hogy a kamara tegyen lépéseket az illetékes köröknél, miszerint a feladó vevényeket a kereskedők még az nap kézhöz kapják.

Szmazenka Ernő áll. v. felügyelő felvilágosítja felszólalók, hogy az üzlet szabályzat szerint, ha kevés a kocsi csak annyit vehetnek fel, amennyit 12 óra alatt elszállíthatnak. Ha aznap követelik a feladó vevényt, rosszabb helyzet lesz a kereskedőkre, mert a 12 óra alatt el nem szállítható árukat betárolni sem fogják. A darab áruk felvételénél ha panasz fordul elő, intézkedni fog a vasut.

Schwartz Antal erre visszavonta indítványát. Ifj. **Moskovics** Mór beltag a tőzsdei tulajdonosok tárgyában szólalt fel. Egyes játékok, a kik nem kereskedők, nyereszkezdésből hatnak a tőzsdei árfolyamokra s ezáltal rontják a hitelt. Indítványozza, hogy a kamara tegyen lépéseket az iránt, hogy a tőzsdére csak kereskedők és tőzsdetagok járhatnak.

Az indítványt tárgyalás végett kiadták a kereskedelmi osztálynak s a tárgyalásra ifj. **Moskovics** Mór is meghívandó.

Ezzel az ülés véget ért.

Polgárság és katonaság.

— Katonai botrány Komáromban. —

Alig zajlott le a szegedi katonai botrány, már ismét mással szolgál a hírkronika, — a komáromival. Az első esetben olyan magyarázatot adtak a dolognak, hogy nem a polgár volt a hibás, majd olyat, hogy nem a katonatisztek; úgy lehet, hogy később ez utóbbi eset is magyarázódik valamire, de egy kétségtelen, hogy a tiszt urak kardot rántottak, melyet pedig nem éppen csak a saját enjük megvédésére kötöttek az oldalukhoz. Néhány törvényhatóság már feliratot is intézett nem rég a képviselőházhoz egy szerencsétlen korcsmai verekedésből kifolyólag, hol a szolgálati fegyvernek egész csapat áldozata is lett. Ez a felirat azt kérte, hogy csak a közlegény ne hordja magával békés időben oldalifegyverét. Hogy mily szűkkörü e kérelem, az kitűnik az utóbbi esetekből, midőn már nem csak a bepálinkázott legénység használja fegyverét verekedésre, hanem maguk a tisztok.

A komáromi katonai botrány részleteiről szóló távirati tudósításunk a következő:

Komárom, július 5.

Tegnap este egy pelyhes állu fiatal ember utazott egy első osztályú kocsiában Bécs—Székes-

fehérvári vonaton édes atyjával Bécsbe. A vonat este 8 óra 13 perczkor érkezik Komáromba s mintegy 7 perczig áll ott, de a tolatás folytán ez az idő negyedórává nőtte ki magát.

A fiatal ember ezt az időt felhasználta s leugrott a kocsiszakaszról, hogy magának az étteremből cigarettát vásároljon. Édes atyját mély álomban elszenderülve hagyta a kocsiában.

Az étteremben két tiszt mulatott egy nő társaságában. A mint a fiatal ember mire sem ügyelve az étterembe lépett, egyik vadásztiszt, ki főhadnagyi rangot visel, felugrott hirtelen az asztaltól s e szavakkal lépett a fiatal ember elé:

— Vegye le az ur a kalapját, mert különben röktön leütöm a fejéről!

A fiatal ember megbotránkozva lépett hátra s kijelentette, hogy nyilvános korcsmahelyiségbe lépett, hol nem tartozik a kalapját levenni.

A főhadnagy erre szó nélkül leütötte a kalapot.

Az előkelő magatartású fiatalember erre a dühtől elsápadva azzal felelt, hogy úgy ütötte arczon a főhadnagyot, hogy az elszédülve, hanyat vágta magát s néhány pillanatra elvesztette eszméletét.

A másik tiszt, ki szintén vadászrezdébeli, ezt látva, bajtársának segélyére sietett. Kardját kirántva rohant a fiatalemberre, ez azonban nem vesztve el lélekjelenlétét az étteremben levők rémüldözése közt széket ragadott s azzal védekezett.

Elkeseredett veszedelmes harc keletkezett erre. A tiszt egyre dühösebben támadott, az ifju pedig a székekkel ügyesen védte magát egyre az étterem nyitott ajtaja felé hátrálva. Perczekig tartott a harc, míg végre a fiatal ember kiugrott az étteremből s egyenesen a kocsihoz sietett, hogy édesatyjának elmondja veszedelmes kalandját.

Rövid néhány percz múlva, mikor az étterem vendégei az ujonnan érkezetteknek magyarázták az esetet s a tisztet a terem közepén álltak, az apa és fiu karöltve léptek ki a kocsihoz s egyenesen az étterem felé siettek. Az apa e szavakkal lépett fiával a tisztek elé:

— Báró **Fiáth** Fejérmegye főispánja vagyok. Ime mellettem ez az ur fiam, ifjabb báró **Fiáth**.

Tableaux!

A tisztok elhültek s kezdték magukat igen kellemetlenül érezni.

A főispán fiával együtt rögtön megszakitotta az utazást s legelőször is a tisztok neve után tudakozódtak. Az egyik **Heidler** vadász főhadnagynak, a másik pedig **Ambrozics** vagy **Ambrozovics** vadász hadnagynak mutatkozott be.

A főispán feljegyezte a neveket s néhány sürgönyt adott föl a vasuti állomáson s azután fiával együtt visszautazott Székesfehérvár állomásra a legközelebbi vonattal.

A botrány hire villámgyorsan terjedt el az egész városban s kévéházakban, korcsmákban másról sem beszéltek, mint a sajnálatos esetről, mely a társadalom minden köreiből mély felháborodást keltett.

A polgárság el van keseredve a tisztok ily viselkedésével szemben, mert az eddigi egyetértés hosszú időkre van zavarva.

A katonai hatóság is értesült az esetről és saját hatáskörében szigorú vizsgálatot indított.

Fiáth br. főispán az esetről nem tett följelentést a tisztok ellen a polgári hatóságnál s a rendőrség is csak hallomásból tudja a dolgot, a polgári hatóság azonban hivatalból indított ez ügyben vizsgálatot.

Komárom, július 5. (Saját tud. táv.)

Báró **Fiáth** főispán fia Miklós mindkét tiszttel kardpárbajozott. **Heidlerrel** való párbajban mindkettő sértetlen, a másodikban **Ambrozovics** hadnagy kapott sebet a karjára. A főispán a párbajoknál jelen volt s annak eredményét a vadászszólóalj laktanyában, a vivó teremmel szomszédos szobában várta.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 krért, Más időben 50 kr.

Július 9. A 48-as Népkör házas tánczvigalma a Karge féle nyári mulatóban.

* **Kanonoki kinevezések.** Ő Felsége az egri káptalanban **Katinszky** Gyula tiszteletbeli kanonok és egyházmegyei felügyelőt utolsó előtti mester kanonokságra; — **Krassy** Bodog czimzetes apát, gyöngyösi felső városi apátot az eger-városi lelkészséggel egyesített utolsó mesterkanonokságra kinevezte. Továbbá **Hován** József pásztói plébánost, **Bányász** Sándor alesperes és polgári plébánost és dr. **Kerekes** Arvéd joglyceumi tanárt az egri főkáptalannál, míg **Stolz** Károly nagyhöflányi plébánost a győri székeskáptalannál tiszteletbeli kanonokká nevezte ki.

* **A Königsvarter-pár arczképe.** **Désy** Károly, nagyváradai születésű, budapesti festőművész a régi polgáriiskola épületének egyik világosabb helyiségében (a Nagy-Teleki-utcán) a Königsvarter-pár arczképén dolgozik. A Koller fényképe után készült szénrajz gondos, tiszta, precíz kidolgozásával lep meg, a báróné arczképe már csaknem teljesen kész, a hasonlóság meglepő, az arczkifejezés meleg, természetes étellel teljes, a báró arca még nincs kidolgozva, de az eddigiekből ítélve, szintén sikerülni fog. Amint halljuk, a tehetséges fiatal művész a bárónak fogja fölajánlani az arczképet, amely $\frac{1}{4}$ életnagyságban, mellképben ábrázolja a főrangú párt. A fiatal művész termében látható még ifj. Fejérváry Géza báró baranyai főispán térdképe, amely megrendelésre készült.

* **Személyi hír.** **Tisza** Kálmán orsz. képviselőnk a tegnapi estén gyorsvonattal Nagyváradra érkezett s ismét a legközelebbi vonatalt birtokára: Gesztre utazott.

* **A Mayr- és Weiszlovits-házak birtokbavétele.** A nagyvárad kir. törvényszék intézkedése folytán tegnap vette birtokába Nagyvárad városa a Mayr Sándor fő- és apáca-utczai, valamint Weiszlovits Adolf és neje házát. Az átadással a törvényszék **Miskolczy** Barna kir. közjegyzőt bizta meg, míg a város képviselőtere s a város nevében az átvételre **Dús** Lászlót küldte ki a törvényszék s végül a további kezelés végett a polgármester megbízása folytán vette át a két ingatlant. — **Miskolczy** Barna kir. közjegyző a helyszínén előbb a Mayr-házaknál, aztán a Weiszlovits-háznál a törvénynek megfelelőleg az ingatlanokat összes telkével átadta **Dús** László városi főügyésznek, mint Nagyvárad város részére kirendelt képviselőnek s **Dús** László pedig kezelés végett **Komlóssy** József gazdasági tanácsnoknak. Az átadás ellen **Mayr** Sándor képviselőtében **Ficzek** Lajos ügyvéd, **Weiszlovits** Adolf képviselőtében pedig **Weiszlovits** Sándor fővárosi ügyvéd tiltakoztak. **Miskolczy** Barna kir. közjegyző a kifogásokat jegyzőkönyvbe foglalta s kijelentette, hogy ezzel a törvénynek eleget tett s a tiltakozást figyelembe nem véve, az ingatlanokat átadja a városnak. Ezzel a törvényes aktus véget ért s a Bazár-szoros és színház építés történetének ismét egy fejezete ért véget. — Kissé különösnek tűnt fel a Weiszlovits Adolf képviselőjének azon kijelentése, miként majd meglátják 20 nap múlva, miként a most, a város által birtokba vett házakból csak az utca szélesítésére szükséges szalagterület lesz a városé, a bazár-épület pedig ők (Mayr és Weiszlovits) építik

fel. — Ebben már nagyon is kételkedünk s alig tartjuk másnak, pusztá fenyegetésnél, ami egy önzetlen polgárhoz nem igen illik. — Kapcsolatosan megjegyezzük, hogy a színház építésére a szerződést most készíti Dús László főügyész. — Az építkezés megkezdése még csak később történik, mert Rimanóczy Kálmán addig nem fog az építéshez, míg azt a miniszter jóvá nem hagyja.

* **Uj apácák Magyarországon.** A Rómában nem rég alapított *Salvatorian* rend három nővére tegnap özv. Szapáry Géza grófnő meghívására Muraszombatba érkezett, hol a grófnő egy külön házban apácákat kíván megtelepíteni, kik a nőnevelés és közjótékonyág terén a vidék javára lesznek hivatva működni.

* **Bírósági hivatalnokok szabadság ideje.** Az igazságügyminiszter az ideai szabadságolásoknak az állítólag nagyon megnövekedett restantiákra való tekintettel leendő korlátozása iránt hosszabb rendeletet intézett a törvényszéki elnökökhöz. A rendelet a bírósági segéd és kezelő hivatalnokokra nézve egyszerűen *lehetetlenné teszi az idén a szabadságidő elvezetését.* Több szabadság ideje élvezését megkezdett bírósági hivatalnoktól e rendelet alapján időközben is megvonták a vakációt.

* **A honvédség nagy gyakorlata.** A Nagyváradon állomásozó 4-ik honvéd ezred idei nagygyakorlata a következő képen fog lefolyni: Augusztus 23—29-ig ezred gyakorlatok lesznek Nagyváradon, honnan augusztus 30-án külön vonaton Czeglédre mennek s itt 4-éig dandár gyakorlatok, 4-étől 8-áig pedig hadosztály gyakorlatok lesznek. A záró gyakorlatok 9—12-ike közt lesznek s ezután 13-án vonattal haza jönnek s 14-én leszerelnek.

* **A nagyváradai nyomdászat története.** Naményi Lajos, a nagyváradai színészet történetének szerzője, most egy másik kiváló érdekes munkán dolgozik. A színészet történetének szép sikerétől buzdítva, a nagyváradai nyomdászat történetét írja meg s erre Nagyvárad város anyagi támogatását kérte. A tanács csak a munka bemutatása után hajlandó a támogatást megadni, mivel már hasonló segélyt utalt másoknak ki, anélkül, hogy az egész mű megjelent volna.

* **A választók névjegyzéke.** A választói törvény értelmében a jövő évi képviselőválasztók névjegyzékai július 5-től július 15-ig közszemlére lesznek kitéve. Figyelmeztetjük tehát polgártársainkat ne mulasszák el e névjegyzéket ezen határidőn belül megtekinteni és a netalán szükséges felszólamlásokat megtenni. Minthogy a kuriai bíraskodásról szóló törvény 141. §-a értelmében adóhátralék címén többé senki sem fosztható meg szavazati jogától, ennél fogva azok is, kik a múlt évi adójukkal még hátralékban vannak, követelhetik, hogy a választók jövő évi névjegyzékébe fölvetessenek.

* **Gyújtogató villám.** Mint gyapjui levelezőnk jelenti, Foosa községben f. hó 4-én óriási vihar dühöngött, mely kezdte a házak szalma fedeleit, fákat tördelni ki s a mezőn pedig széthányta a szénaboglyákat. A villám leütött Priffa Juon házába is s azt felgyújtotta. A ház porrá égett, ember életben azonban nem esett kár.

* **Elitelt katonagyilkos.** Debreczenben a Széchenyi-utcai honvéd-kaszárnyában történt a tragikus eset. Esős idő volt s az ujonczok a kaszárnya tágas termében gyűltek össze lőgyakorlatra. Az oktató altiszt körbe állította őket s karabélyból vezényszóra kellett kilőni a fadugaszos gyakorlati töltényeket. Kis Lajos szakaszvezető vezényszavára cözöltek, azután löttek. A Szabó Lajos közhuszár karabélyá hataimasabbat szólott, min a többi társáé, sűrű füst felhő töltötte be a szobát s nyomban a lövés után fájdalmas hörgés hangzott fel. Baj történt! Kiáltották s a füstfelhő oszlása után

látták, hogy Kozma Sándor bajtársuk vérborultan vonaglik a padlózatán. — Azután mindjárt konstatálták, hogy a Szabó Lajos karabélyában éles töltés volt s lövés után az furódott a szerencsétlen katoná fejébe. Kozma Sándor rövid vonaglás után meghalt, a hadbíróság pedig vizsgálatot indított és Szabó Lajos közhuszárt letartóztatta. Egy hónapi vizsgálat után hirdette ki a hadbíróóság az ítéletet. A katonai törvényszék Szabó Lajos közhuszárt *négyhónapi* fogházbüntetésre ítélte, amelybe egy hónapi vizsgálati fogságot betudott. Szabó Lajos közhuszár büntetését a budapesti kerületi katonai fogházban tölti el.

* **Nagyvárad városa alapító tag.** A nagy-szalontai »Arany-émlék« egyesület céljának elérésére tagjainak számát minél szélesebb körben akarja szaporítani s Nagyvárad városát, amelynek Arany János tiszteletbeli polgára volt, szintén felkérte, hogy lépjen be az egyesületbe tagul. A városi tanács elhatározta, hogy Nagyvárad városa alapító tagul belép az egyesületbe. Felemlítjük, hogy Arany János 1861-ben a következőkkel választotta meg Nagyvárad város tiszteletbeli polgáraivá: Báró Bémer László gróf, Desevffy Emil, báró Eötvös József, Deák Ferencz, Csengery Aurél, Balogh Péter szuperintendens, Szaniszló Ferencz püspök, Iváncskovics Prokop gör. kel. püspök, Hoványi Ferencz kanonok, Erdélyi Vazul gör. kath. püspök, Gedeon László.

* **Halálos szerencsétlenség.** B-Ujvároson tegnap reggel végzetes szerencsétlenség történt. Ifj. Kocsis István lovat jártatott s e közben az utcán egy kis fiú követ dobálódzott Kocsisra. Egy kődarab a lovat érte, mitől az megbokrosodott s lovasát, Kocsis Istvánt ledobta. Kocsis lába a kengyelvasba akadt s a megvadult ló így hurczolta végig az utcán. Mikor megfogták, Kocsis feje több helyen vérzett s eszméletlen állapotban volt. Ápolás alá vették, de életben maradásához nincs remény. A balesetről értesítették a debreczeni vizsgálati bíróságot. Szalay József v. bíró a helyszínére utazott.

* **Selyemgubó beváltás.** A nagyváradai selyemgubó beváltó állomáson június 23-tól július 4 estig 25 tenyészőtől beváltak I. oszt. gubót 52 kiló 30 deka = 18.60%; 215 kiló 40 deka II. osztályut = 76.64%; 13 kiló 40 deka III. osztályut = 4.76%. — Összes beváltás = 281 kiló 10 deka. Ennek vételára 203 frt 75 kr. Esik átlag egy kiló gubóra 75 kr. Legjobb termelés volt eddig, a 8-ik tétel szám beváltása, a hol egy gram pete után 2 és fél kiló gubó az eredmény. Termelő Rátkay József. Második helyen áll a városi árvaház, grammonkint 1 és fél kiló gubóval. — Régi jó tenyésztő özv. Nagy Imréné Konyárról, kinek a jelen évi termése bár nem eléggé sikerült, gubójáért 8 frt 21 krt kapott. Fajzi Imre Konyár 14 frt 24 krt, Varga Balázs 6 frt 69 krt, Nagy József 6 frt 31 krt, Nyíry József 20 frt 23 krt, Kovács Sándor 6 frt 71 krt, Pallás Imre 5 frt 39 krt, Major Rachel 10 frt 44 kr. — Fekete-Bátorból, Varga István 16 gram petéből 7.90 első 20.40 kiló másod osztályu gubóért, 22 frt 20 krt. Nagy-Szalontáról M. Balogh János 3.60 kiló I. oszt. és 29 kiló II. oszt. gubóért, 23 frt 94 krt kapott. Nagyvárad, Szalonta, Hegyköz-Szent-Miklós, B.-Diószeg, Kis-Szántó, Nagy-Szántó, Berek-Böszörmény még e héten fogják beszállítani gubóikat. A sok eső miatt sok a II. osztályu gubó. Az évi termés mintegy 450—500 kiló lesz.

* **Vonatkisiklás.** Kedden este az Össi állomáson egy tehervonat mozdonya kisiklott, betétele egy órai munkát vett igénybe. Ember életben s anyagban kár nem történt, csak a Csaba felé 7 órakor induló vegyes vonat indult el egy órával később.

* **Hűtlen árus.** Kozák András gyócsos tót több esztendő óta árulta Erber Imre zöldfa-utcai kereskedő árúit s a pénzzel rendesen be is számolt. Most azonban már régebben nem mutatkozott, amiért is Erber tudakozódni kezdett Kozák után, akit meg is talált a tenkei

vásáron, azonban a reá bizott ezerkétszáz frt áru bortékából több mint *ötszáz forint* ára hiányzik s hiányzik a pénz is. Kozákot aki különben azzal védekezik, hogy az üzlet pangásból keletkezett e differenzia, átadták az ügyészségnek.

* **Tisza László bűnügye.** Mint annak idején megirtuk, az isaszegi olvasóör bűnvádi feljelentést tett Tisza László ellen, azzal vádolva Tisza Kálmán öcscsét, hogy az isaszegi szabadságszoborra begyűlt pénzt elsikkasztotta. A budapesti büntető törvényszéknél megindult az eljárás és Drill Béla vizsgáló bíró, a ki ez ügyben a vizsgálatot vezeti, vasárnap délelőtt kihallgatta Tisza Lászlót. Ma a vizsgáló bíró Horváth ezredest hallgatta ki tanuként.

* **Életunt uri asszony.** Tegnap reggel egy uriasan öltözött uri asszony ugrott a Margit-hidról a Dunába. Néhány ember csónakkal utána ment, úgy hogy az életunt nőt még idejekorán ki tudták fogni. De azért már eszméletlen volt, mikor kimentették, a Rókus-kórházba vitték el, a hol a rendőrség megállapította, hogy az életunt Weiser Czeccilia, férjezett Iskender Oszkárné, a ki a Király-utca 87. sz. a. alatt lakik. Férje hirlapíró. Hogy mi vitte rá a végzetes lépésre, azt nem tudják.

* **A lipiki gyermekgyógyintézetben** még néhány feldíjas hely görvélykóros,luetikus, angolkóros vagy vérszegény gyermekek által töltendő be. Fölkéretnek ennél fogva azok a szülők, gyámok, intézeti, alapítványi vagy egyesületi igazgatóságok, a kik gyermekeik, illetve gyámoltjaik részére a lipiki gyógyhasználatot biztosítani óhajtják, hogy ajánlataikkal vagy közvetlenül a Sanatorium Lipik igazgatóságához, vagy pedig Budapesten, dr. Radó Lipót urhoz fordulni sziveskedjenek, a ki naponkint 2—4 óra közt szóval is ad bővebb felvilágosítást. A feldíjas helyeken elhelyezett gyermekek ingyenes orvosi kezelésben, ápolásban és felügyeletben részesülnek. Csak a fürdő- és forráshasználat, az étkezés és szolgaszemélyzet díjazásával egybekötött kiadás és a lakbér térítendő meg az intézetnek, a mely csak abból a czélből létesült, hogy a szegénysorsu gyermekek gyámoltásával foglalkozó társadalmi tényezőknél gyámoltjaik gyógyítását lehetővé tegye. A mennyiben jótékony alapítványok, adományok vagy járulékok ezt lehetővé teszik, legközelebb teljesen ingyenes helyek is fognak betöltés alá kerülni.

Igazságszolgáltatás.

A „drága“ operáció. A múlt nyáron veszedelmes szembaja támadt egy öreg urnak, dr. Adler Artur pancsovai ügyvéd atyjának. A beteg feljött a fővárosba s amint előre megbeszélték odahaza, dr. Adler Illés óbudai főrabbihoz fordult tanácsért, mert ez közeli rokona: testvérének a fia. A rabbi felvettette a betegét rögtön az Izraelita kórházba, hol az öreg Adler szemét dr. Szili egyet. m. tanár megoperálta. Néhány nap múlva a beteg gyógyultan ment haza, de ekkor kellemetlen levélváltás következett dr. Adler Artur és unokatestvére, az óbudai főrabbi közt. Ez utóbbi ugyanis a költségekre kapott 200 forinttal akként számolván el, hogy abból dr. Szilinek 100 forintot adott az operációért. A pancsovai ügyvéd körülbelül a következő levelet írta:

Főtisztelendő ur!

Ön szépen gyakorolja a humanizmust, éppen rokonaival szemben, akiknek pedig hállával is tartoznék. Alapos a gyanum, hogy ön a szemorvosnak csak ötven és nem száz forintot fizetett. Különben módomban lesz az igazat magától, dr. Szili urtól megtudni. Ha ön nem rendezte ezt a dolgot, csalás és sikasztásért feljelentem a törvényszéken.

A főrabbi, a ki nemcsak a legnagyobb szeretettel járt el beteg nagybátyja érdekében, de tanukkal tudta igazolni azt is, hogy ő valóban 100 forint tiszteletdíjat küldött dr. Szili tanárnak, a sértő levelen módfelett felháborodott és dr. Adler Arturt rágalmozás miatt feljelentette. Az ügyet ma tárgyalta dr. Gajzágó kir. táblai bíró, aki előtt a panaszos főrabbi dr. Berényi Sándor ügyvéd kíséretében jelent meg. A vád-

lott, dr. Adler Artur ügyvéd beismerte ma, hogy hibázott, mikor a tiszteletreméltó rabbit könyveműben megbántotta.

— Pedig öntől — fedtte meg a bíró — mint ügyvédtől, igazán eliehet várni az óvatosságot.

— Elismerem bíró ur, de . . .

— De?

— Némi alapom volt, mert Heirich hit-tanár ur, ki a pénzt dr. Szilihez vitte, azt mon-dotta, hogy a főrabbi ur csak öt tizest küldött vele egy zárt borítékban.

— Itt van ez a hittanár ur?

— Itt ő is, dr. Szili is.

Ezután a panaszos, dr. Adler Illés kihall-gatása jött sorra, a ki határozottan kijelen-tette:

— Először is nem zárt boríték volt az, másodsor meg Heinrichnak, két tanu előtt, tíz darab tizest olvastam le.

Most még a tanuk következtek s miután ezek is a főrabbi vallomását erősítették meg, a vádlott ügyvéd ünnepélyes bocsánatot kért, Gajzágó bíró pedig megszüntette az eljárást.

SPORT.

A vivás művészetének elmélete és párbajszabályok, ezen a czímen városunk előnyösen ismert vivómestere báró Chappon Samu egy könyvet ad ki, mely a jövő hó közepén fog megjelenni.

A jeles vivómester ezen műve nagy hiányt fog pótolni, amennyiben ilyen czélu mű még nem igen jelent meg könyvpiacunkon. A könyv ára 1 frt 50 kr lesz, előfizetési ára pedig 1 forint.

A műre báró Chappon a következő elő-fizetési felhívást bocsátotta ki:

A szép s lovagias vívótör- és kardvivás, valamint a párbaj szabályainak könnyebb el-sajátítására, továbbá a párbajsegédek kötele-ségeinek ismertetésére szándékozom a fenti könyvet kiadni.

(Az alapot úgy bel-, mint külföldi tapasztalataimból vettem s ezzel kapcsolatban egy saját iskolát állítottam össze, mely már eddig többszörösen elismertetett s kitüntetve lett.)

Nagy sulyt fektetem a párbajszabályokra, kivált a segédek kötelesegeire, miket a segédek nagyobb része nem ismer s ennek folytán feleiket csak nagyobb bajba sodorják, holott eljárásukért Isten és emberek előtt felelősek.)

Ezen műre kibocsátom az előfizetési fel-hívást s felkérem a sport barátait, hogy engem ezen üdvös vállalkozásomban támogatni szives-kedjenek.

A könyv bolti ára 3 korona (1 frt 50 kr), előfizetési ára 2 korona (1 frt.) Előfizetheti a gyűjtőknel s postautalványon.

Az előfizetési pénzeket s izeket kérem 14 nap alatt czímemre Nagyváradra küldeni. A gyűjtőknek 10 példány után 1 tiszteletpéldányt adok. — Nagyváradon, 1899. június hó. Báró Chappon Samu, több cs. és kir. és m. kir. honvédezd volt vivómestere, okl. gyógytorna és tornatanár s vivómester.

Chappon különben a nyáron is Váradon marad s a vivás tanítást folytatja a volt pol-gári iskola épületében lévő kényelmes vivó-teremben.

TANUGY.

A belényesi állami elemi leányiskola és óvoda értesítője. A nemzetiségi vidéken virágzó eme tanintézet fontos missziót teljesít és mintegy őrállomása a magyarságnak. Az idén már 17-ik értesítőjét bocsátja közre Pappné-Sipos Julia, az iskola ügybuzgó igaz-gatónöje. Hogy mennyire átérzi ezen iskola szerepének fontosságát annak vezetője, az a tanév eseményeinek a füzetben foglalt vázlatá-ból is kiténik. Résztvevett az iskola az országos gyászban áldott emlékü királynénk felett, ren-dezett hazafias ünnepélyeket okt. 4-én, márcz. 15-én és június 8-án. Sipos Orbán tanfelügyelő, a hazafiasság terén az első példaadó, pedig az

év folyamán kétszer is meglátogatta a taninté-zetet. A 6 osztályú iskolába nagy számban iratkoztak be a növendékek, magyarok és ro-mánok vegyesen, kiket az igazgatónön kívül a következő jeles tanerők tanítanak: Vargháné-Tegre Juliánna, Duma Eufémia, Papp Veturia és Benedek Margit, ez utóbbiak a nyugalomba ment Vucskics Julia helyén működtek. A kitűnő szellemű iskola az év folyamán egy műkedvelői előadást is tartott, melyen K. Nagy Sándor, özv. Személyi Kálmán és Murai Károly ifju-sági szindarabját játszották jótékony czélra, a Nagyváradon felállítandó tanító gyermekek internátusa javára s az előadás a mondott czélra kerek 80 frtot jövedelmezett. Az iskolá-val kapcsolatos óvoda, melynek vezetője Erdélyné-Csomor Antónia, szintén előmenetellel zárta le az esztendő.

SZINHAZ.

Heti műsor.

Csütörtök: *Sevillai borbély.* Ujházi Ede bf.

Péntek: *Bibliás ember.*

Szombat: *Gyurkovics leányok.*

d. u: *Székéhez tánczolt király-*

Vasárnap *kisasszony.*

este: *Toloncz.*

Országgyűlési szállás.

— Ujházi Ede harmadik vendégföllépte. —

Vahot Imre tegnap este felelevenített 4 felvonásos vígjátéka tiszta, éltető levegőjével jótékony hatással volt a közönségre, mely ugyan nem nagyon töltötte meg a házat s minden-kiben azt a hatást keletette föl, hogy lehet vig-játék pikantéria s szemenszedett kétértelműsé-gek nélkül is és hogy az igazi művészet, mely becsvágát csakis a szép, nemesnek ábrázolá-sában leli, csakis ebben tud igazán ragyogni.

Ujházi Ede kedden egy tragikus jellemet ábrázolt Crampton mesterben művészi tökély-lyel, tegnap pedig egy vígjátéki alakot, Burmann pozsonyi polgárt nagy sikerrel.

A közönség valósággal nem győzött eleget kacagni a pompás humoron, mely minden moz-dulatán, minden hangján előmlött a jóságos pozsonyi polgárnak, pedig Ujházi művészi amb-iczióval törekedett arra, hogy ne az alak legyen a nevetség tárgya, mint ez a kezdő ko-mikusok sajátja, hanem maga a jóságos jellem. Így aztán a taps minden piecenél újra meg újra kitört és nem akart meg se szünni az egyre harsogó kaczagással együtt.

A mesteren kívül **Miklósi** Ilona (Emilia) kedveskedett egyesén hálás szerepében; **Bihari** Ákos (Vigari Kálmán) jól játszott; a sok epizód-szereplő közt pedig **Várad** Miklós pompás ré-szezes alakja tűnt ki. (b. i.)

Szinész iskola Debrecze-ben. Szacs-vay Sándor és Karacs Imre a debreczeni szintársulat tagjai, szeptemberben sziniiskolát nyitnak Debreczenben. Az iskola teljes előkép-zettséget fog adni a növendékeknek a szini pályára, ép mint az országos szini akadémia. Az iskola tanárai úgy a dráma mint az ének szakon a debreczeni szintársulat jeles tagjai lesznek, kikhez néhány kiválóbb debreczeni középiskolai tanár fog csatlakozni. A szini is-kolában nem csak azok fognak képeztetést nyerni a kik a szinpadra készülnek, hanem azon debreczeni előkelőbb családok gyermekei, kik az énekből, szavalásból alapos oktatást akarnak nyerni, tanítani fogják ezenkívül a szini iskolában a salonias társalgást, mozgást, szóval mindent a mire művelt embernek az életben szüksége lehet. A szini iskolával kap-csolatban kar iskola is lesz, mely a maga ne-mében első. Szacsvayék kardalosokat is akar-nak a szinpad számára képezni.

REGÉNY-CSARNOK.

NEM HIÁBA.

Irta: Neidegg, fordította: Szirtes.

48

A bizalmas hang, melyen a társalgást egyszerre folytatni kezdte, kétszeresen fölűnt csekély szellemi képessége miatt s éppen nem volt alkalmas, hogy kellemes benyomást gya-koroljon hallgatóira. Hogy megmutassa, mennyi-vel többnek tarja magát a kirnachi környe-zetnél, gunyos megjegyzéseket kockáztatott ósdi szokásaik fölött s megvetőleg hánytorgatta mennyire elmaradtak a világtól. Férfjét fájdalom-almélkodásba ejtő. Ganermann hiába ki-sérlette meg Áda pergő nyelvét megfékezni, szakadatlanul élcelődött tovább, míg az öreg grófné türelmetlenül félbe nem szakítá a meg-jegyzéssel, hogy épen az tetszik neki a kirnachia-kon, a mit Áda ócsáról; azért csak tisztelni tudja őket, mert manap mindinkább ritkúlnak az olyan emberek, a kik nem akarnak többnek látszani, mint a mik.

A rendentasítás után kis időre elnémult Áda; csak akkor szólalt meg újra, midőn Róza részvétebből a fővárosi multságokra terelte a beszédet, hogy a fiatal asszony előtt ismetes tárgyat érintsen. Ecsetelte az életet, melyet eddig folytatott, s korántsem feledkezett meg róla, hogy dicsekedve jól kiszinezze apja nagy gazdagságát.

Vajjon mi lelta nejét, kérdezte magától ijjedten Ganermann, hogy jellemének legrosszabb oldalát mutogatja? Uj Áda leplezte le itt ma-gát előtte; új, eddig ismeretlen, kicsinyes és nagyravágyó Áda. Kétszeresen fájt neki, hogy mások jelenlétében kellett a szomorú valót fel-ismernie. Az idő, mely máskor Heisterberg grófnénál repülni látszott, ez egyszer nem akart haladni. Nagy kő esett le szívéből, midőn vé-get ért az ebéd s a hazatérésre gondolhatott.

A feketét a terassze-on szolgálták fel, honnan a kert legszebb részét be lehetett látni, mely a nyári nap fényében tele virágillattal pompás színekben ragyogott; a kerten túl a kies vidék öllött szembe, mely igazán elbűvölte a szemlé-lőt, különösen ama része, melyet a nagy fo-lyam élénkit.

— Sohasem érzek a jó Isten iránt na-gyobb hálát szivemben, mint a mikor itt ülök és látom ama csodás szépséget, melylyel a földet felruházta, — jegyzé meg a grófné, — En ugyan azt tartom, hogy falun mindenütt szép az élet, de ezt a helyet különösen megáldotta az Isten. Nem büszke férjének hazájára doktorné? Áda a legkisebb lelkesezés nélkül körül-nézett. A leghaszontalanabb színházi jelenet jobban érdekelte volna, mint ez a gyönyörű tájkép.

— O igen, nagyon szép itt, — válaszolta hidegen, — azért mégsem ffozhatom fel, ke-gyelmes asszonyom, hogy mikép lehet a falut annyira szeretni?

— Előttem meg az érthetetlen, hogy bir-hatja ki valaki folyton-folyvást a városi életet? — kiálltott fel Róza hevesen.

— Mert falusi leány vagy, — nyilatkozott a grófné; — Ganemanné pedig városi.

— Igen, az vagyok, — erősíté Áda eré-lyesen. — Borszasztó volna nekem ha falun kellene eltemetkezniem. A városban vannak táncmultságok, színházak és hangversenyek, sőt nyáron is szabad szórakozás. Virágokat és fákát városi ligetekben és kertekben is láthatni eleget, falun azonban egyebesincs az embernek.

— Az izlés dolga, affölött nincs mit vi-tatkozni, — felelt a grófné. Van egyéb ok is, mely engem a faluhoz köt: az egyűvétartozás érzete. Itt az emberek bizalommal előadják egyes-bájos dolgaikat; így befolyást nyerni a népre és sok jót lehet tenni . . . különben, szakítá félbe magyarázatát, — a városban is alkothat az ember magának igen hasznos, sőt talán hasznosabb munkakört is; arról férje-többet mondhat.

Áda csodálkozva tágra nyitotta szemét.

— Az én férjem?

(Folyt köv.)

TAVIRATOK.

Ferdinánd detronizálása.

Budapest, július 5.

A *B. H.* távirati értesítést kapott, hogy Szófiából a szobranje ellenzéke *Ferdinánd* fejedelem detronizálását proklamálta. A zavargás kitört, a fejedelem palotáját katonaság őrzi.

A szerb kormány táviratilag fordult szófiai követségéhez, válasza azonban délig nem érkezett. Valószínű, hogy Czaribródon túl a távirati összeköttetés megszakadt. Budapestre is e hír kerülő uton jutott, úgy látszik, hogy a távirati összeköttetés beszüntették. Hivatalosan még e hír nincs megerősítve.

A belgiumi zavarok.

Brüsszel, jul. 5. A *Le XX.* Siécle című konzervatív ujság ezt írja: A forradalmat három napi harc után elfojtották. Gratulálunk a kormánynak a fényes diadalhoz. A szocialisták elcsábították a liberálisok vezérkarát, de a jó liberális polgárok megvetéssel fognak elfordulni a szökevényektől.

A szabadelvű Etoile Belge írja: Vandepereboom nem tud többé kormányozni; mi azonban örülnénk, ha tovább is a kormányon látnók őt, mert olyan kormányelnök, a kit a legközelebbi általános választásokon nagyon szeretnénk ellenfélnék.

A konzervatív Journal de Bruxelles így nyilatkozik: A kormány nyilatkozata azt bizonyítja, hogy a többség egyetért a kormánnyal, a mely körül egy akarattal sorakozott.

A konzervatív Courier de Bruxelles azt mondja, hogy az egyszavazati rendszernek sok hive van a jobboldal sorában. A legnagyobb nehézségek arra vezetendők vissza, hogy a jobboldal engesztelhetetlenül áll szemben a kisebbségi képviselők hűveivel, a kik választási rendszerüket rá akarják erőszakolni a többségre. (Magy. Táv. Ir.)

Brüsszel, július 5. A szabadelvű Petit Blau annak a meggyőződésének ad kifejezést, hogy a kormány választási törvényjavaslata a bizottságban el van temetve és nem fog többé napirendre kerülni. Ennek logikai következménye, hogy a miniszterek, akik ezt a javaslatot kieszelték, eltűnjenek. (Magy. Táv. Ir.)

Brüsszel, július 5. Hogy a tegnapi nap komoly volt, mi nem bizonyítja inkább mint az a fenyegető hangulat, mely a miniszterek ellen folyton emelkedik, ha a javaslatot meg nem változtatják. Akkor este nagy népgyűlés volt a népszínházban, melyre a polgárőrök is megjelentek lefelefordított fegyverekkel s ezt mondták komoran a körülöttük állóknak:

— Tíz tölteny kaptunk, de ez sok, mert csak 7 miniszterünk van.

Brüsszel, július 5. A belga kormány bukófelen, hír szerint maga a klerikális párt fordul ellene.

A franciaországi események.

Páris, jun. 5. Az Eclair és a Journal azt írja, hogy Lanessan a tengerészeti vezérkart teljesen újjá akarta szervezni és a vezérkar teendőit jövőre a mozgósításra, a flottamozdulatokra és a személyi ügyekre akarja redukálni. Ugyane lapok szerint hire jár, hogy a vezérkar főnöke Maignet vagy Gervais lesz (Magy. Táv. Ir.)

A Dreyfus-ügy.

Páris, július 5. (Saját tudósítónk távirata.) Dreyfus még mindig az öf-dög szigeti kegyetlen bánásmódról beszélget ügyvédjének. E szerint egy alkalommal gyomorbaja lévén és sózott szalonnát és kenyeret kapott, leveleit meg visszatartották s azt mondták neki, hogy róla már családja sem akar tudni semmit.

Uj kábel a Csendes Óceánban.

London, jul. 5. A Daily News jelenti: Hicks-Beach pénzügyminiszternek és Chamberlain gyarmatügyi miniszternek a gyarmati kormányok képviselőivel folytatott konferenciáján kielégítő megegyezés jött létre a Csendes Óceánban át tervezett új angol kábel tárgyában. (Magy. Táv. Ir.)

Transzvál.

Fokváros, jul. 5. Hofmeyer, a fokföldi africanderek vezére és Hertholt fokföldi miniszter ma délután Bloemfonteinből különvonaton Pretóriába utazott. Bloemfonteini jelentések szerint Krüger új javaslatai ott nagy csalódást okoztak, mert azt hiszik, hogy ideje egészséges tervvel előállni a helyzet javítására. A pretóriai takarékpénztárból igen sokan vissza veszik betéteiket. (Magy. Táv. Ir.)

Házszerzés Angliában.

London, jul. 5. Az alsóház azt a törvényjavaslatot, a mely a kisbérloknak lehetővé teszi az általuk lakott ház megszerzését, harmadik olvasásban, a Nigger-javaslatot pedig első olvasásban elfogadta. (Magy. Táv. Ir.)

KÖZGAZDASÁG.

A hegyközség választmányának ülése. A nagyváradi hegyközség választmányának tegnapi délutáni ülése volt a városházán. Jelen voltak: dr. Sipos Árpád elnök Bordé Ferencz Csobánczy Lajos, Trichy Ákos, Daday József, Serdült Bálint, Guttman József, dr. Kutiák Ágoston, Fűredy László és Márkus László hegybíró. Felolvasták Sopron város pártolás végett megküldött feliratát a borhamisító kereskedők és bormérőkkel szemben követendő szigorú intézkedések szükségére tárgyában.

Bordé Ferencz azt véli, hogy a különkülön feliratokkal nem érnek ezélt, hanem egyöntetű feliratot kellene a miniszterhez küldeni.

Dr. Sipos Árpád elnök nem találja a soproni feliratot megfelelőnek. Az csak a kereskedő és bormérő hamisítókról szól, holott termelő is hamisít bort. Álfalában minden borhamisítással szemben szigorúan el kell járni. A borhamisítás meggátlására új törvény kell. A soproni felirat nem fejt ki kellőleg a szükségességeket, azt nem pártolja. Elvileg mondja ki a választmány, hogy a mai bortörvény hiányos s rendelet e hiányokat nem pótolja. Külön előterjesztést nyújtanak be a város

törvényhatóságához a borhamisítás ellen s ezt kéri pártolni.

Ezután dr. Sipos Árpád elnök előadta, hogy miként gondolja a borhamisításról szóló új törvény alapeszméjét. A borellenőrző bizottság funkciója kellemetlen, mert polgártársukat kell bajba hozni. A hamis bor gyanuja már akkor megvan, mikor az illetőtől mintát vesznek s a gyanu bármily végeredmény esetén megmarad. Ezért a borellenőrző bizottság csak a borok nyilvántartására szorítkoznék. Ellenben egy központi jól díjazott közeg alkalmaztatnék, aki utaznék az egész országba s bárkinek a borát vizsgálhatná. Az új rendszernél az első évben a borkészletet felvették, azután állandóan származási bizonyítványt köteles a vevő beszerezni, az eladásnál pedig maradna a vevő által lepecsételt próba-mustra. Szükséges továbbá a vegyvizsgáló állomások szaporítása.

A szigorú büntetés pénzek 50%-a a szegényalapra, 50%-a pedig a központi pénztárba folya az ellenőrzés költségeire.

Elnök ezen nézetét a választmány helyeselte.

A földmivelési miniszter megküldötte több példányban a szőlő moly elleni védekezéséről szóló utbaigazítást. Kiosztatik a szőlőbirtokosok között. Ezzel kapcsolatosan elhatározták, hogy a czélszerűnek bizonyult és pár krajczárba kerülő moly lámpások kiállítását ajánlják a szőlősgazdáknak. Most július első felében éppen időszerű. A hegybíró jelentése szerint a nagyváradi hegyen a közbiztonság és közegészségügy jó volt.

A szőlőtermés gazdagnak ígérkezett, de a sok eső és jég egy negyed részét tönkre tette azért ha ezután kedvező idő következik, kielégítő szüret lesz.

Bejelentette még a hegybíró, hogy a tűzér katonák ágyuval járnak a hegyi utakon s az átereszeket tönkre teszik. A tanács már átírt e tárgyban s megvárják ennek eredményét.

Szőlő (gyümölcs) kiállítás Szegeden.

A szegedi országos gazdasági kiállítás keretében szeptember 3—10. szőlőkiállítás is lesz rendezve. Felkértek mindazok, akik a kiállításra résztvenni óhajtanak, hogy bejelentéseiket legkésőbb *augusztus 1-ig* tegyék meg, mert későbbi jelentkezés nem lesz figyelembe vehető. Kívánatos, hogy minden vidékről főleg azon borfajok válogatott példányai küldessenek be, melyek az illető vidék borjellegét hivatva képviselni, azonkívül pedig a legjobban bevált csemegefajok. A kiállítás ideje egy kissé korai lévén egyes szőlőfajokból ilyenkor még teljesen érett példányok nem találhatók. Ez esetben persze félig érett fűrtöket is lehet beküldeni, ha azok máskülönben a forma, nagyság és fajtisztaság kellékeinek megfelelnek. A legfontosabb, hogy minden faj a helyes ampelografiai elnevezéssel jelöltessék meg. A szőlő-kiállításon a részvételi díj *50 krajczár*, azonkívül minden külön faj után még *20—20 krajczár*. Minden fajtából legalább 4—5 fűrtöt kell beküldeni, melyek a fűrtnyélre kötött czédulával jelölendők meg. Azonkívül minden fajtához tanácsos egy nagyobb — keménypapiros — czédulát készíteni, mely a szőlőfajt és a kiállító nevét, az egész gyűjteményhez pedig egy még nagyobb táblácskát, mely a kiállító nevét és a szőlő helyét jelöli meg. Bővebb felvilágosítást és bejelentő ivatek *Drucker Jenő* csoportbiztosnál lehet szerezni (Budapest, Köztelek).

Reich Jenő és Társa
Tőzsde jelentése.

— A Tiszántul eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, július 5.

Az irányzat nyugodt.

Table with 2 columns: Instrument name and price. Includes items like Osztrák hitel, Magyar hitel, Allamvasut, etc.

Határidők.

Budapest, július 5.

Készáru buzában az irányzat szilárd volt 8,000, mm. forgalom mellett az árak 10—15 krral olcsóbban jegyeztettek.

Table with 2 columns: Commodity name and price. Includes Buza áprilisra, Tengeri jul., etc.

Bécs, július 5.

Az irányzat nyugodt.

Table with 2 columns: Instrument name and price. Includes Osztr. hitel, Magyar hitel, Allamvasut.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1899. július 5-én.

Table with 2 columns: Instrument name and price. Includes Magyar aranyjárdék 4%, Magyar koronajárdék, etc.

Table with 2 columns: Instrument name and price. Includes Magyar földtehermentesítési kötvény 4%, Italmérési jog megváltási kötvény, etc.

UJHÁZI EDE

a budapesti nemzeti színház tagjának
bucsu álllépte.

NAGYVARADI SZINKOR.

Evadbrélet 65. szám. Kisbrélet 65. szám.
(Páratlan sz.) (Páratlan sz.)

Ma csütörtökön, 1899. július 6-án

a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével:

A sevillai borbély.

Vigjáték 4 felvonásban. Irta: Beaumarchais. Fordította:
Paulai Ede. (Rendező: Janovics.)

SZEMÉLYEK:

Table with 2 columns: Name and role. Includes Gróf Almaviva, spanyol grand, Bihari Ákos, etc.

Helyárak: Alsó páholy 4 forint, felső páholy 8 forint. Támlásszék I—VIII. sorig 1 forint. IX—XI sorig 80 krajczár. Zártszék I, II. és III. sor 60 krajczár. Első emelet. I. sor 50 krajczár, második sortól 40 krajczár földszinti állóhely 40 krajczár. Katona- és diákjegy a földszinten 80 krajczár. Közép karzat 80 krajczár. Oldal karzat 20 krajczár.

Egy szinlap ára a pénztárnál 10 krajczár.

Kezdeté fél 8, vége 10 óra után.

Holnap, pénteken, 1899. július 7-én:

A bibliás ember.

Opera 2 felvonásban. Irta: Kienzl Vilmos.

A szerkesztőért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Gépezs,

ki szakmáját tökéletesen érti,
a cséplési idényre állást keres.

Jó bizonyítványokkal
rendelkezik.

Ajánlatot elfogad Nagyvárad,
Halász-utca 590. sz. a. la-
kásán

Cseke Imre,

gépezs.

(187.) 3—3.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1899. évi május 1-től.

Large railway schedule table with multiple columns for routes (Kolozsvar-Nagyvarad-Budapest, Budapest-Nagyvarad-Kolozsvár, Püspök-Ladány-Debrecen-Érmihályfalva, etc.) and times.

Nyomatott lapnyeladonos: Szent-László-nyomda részvénytársaság nyomdájában Nagyváradon.